

Mogen we dit nog wel een discussie noemen?

Ieder jaar, in de maanden richting de jaarwisseling of net erna, is er geen ontkomen meer aan: de discussie over het verbieden of beperken van consumentenvuurwerk. Hoewel, kunnen we het nog eigenlijk nog wel een discussie noemen? Niet echt.

Het is elk jaar weer dezelfde repeterende langspeelplaat met op de A kant Groenlinks met de PvdD, de B kant Hubert Bruls en z'n veiligheidsregio team's.

De laatste jaren lijkt de discussie zich te beperken tot slechts klagende mensen, onderbuikgevoelens en onjuistheden verspreid door de voorstanders van zo'n verbod op het zelf afsteken van vuurwerk zoals recent de Achmea commercial op tv. De grote groep die zélf vuurwerk afsteekt – waaronder echte liefhebbers – komt eigenlijk zelden in het publieke debat voor. Kranten schrijven maar mondjesmaat over de leuke en mooie kanten van vuurwerk met oudjaar en praatprogramma's nodigen eigenlijk nooit voorstanders uit. Een eerlijk en gebalanceerd geluid hoor, lees of zie je in dit debat dus eigenlijk niet. Het gevolg is dat er nogal wat onjuistheden de rondte doen in deze discussie – niet zelden gevoed door onwetendheid van stukjesschrijvers, journalisten en televisiemakers. Veel mensen krijgen daardoor een beeld van 'onze' vuurwerktraditie dat niet klopt. De grote groep die zélf vuurwerk afsteekt – waaronder echte liefhebbers – komt eigenlijk zelden in het publieke debat voor.

De commercial van Achmea waarin tal van 'schokkende cijfers' worden getoond rondom de jaarwisseling, waarna wordt opgeroepen geen vuurwerk af te steken, is door de Reclame Code Commissie 'misleitend en oneerlijk' bevonden. De voorzitter van de Reclame Code Commissie heeft Achmea dan ook aanbevolen niet meer op een dergelijke wijze reclame te maken. Achmea voerde een onterechte, feitenvrije lastercampagne tegen de Nederlandse vuurwerktraditie. De Reclame Code Commissie heeft Achmea daarvoor nu een flinke tik op de vingers gegeven.

Zwaar knalvuurwerk

De feitenkennis in de vuurwerkdiscussie laat nogal eens wat te wensen over. Zo hoor en lees je de laatste tijd veel over zwaar knalvuurwerk en dat wij het enige land zouden zijn met een rijke vuurwerktraditie. Dat is niet zo. Om ons heen kennen veel landen één of meerdere dagen kennen waarop door consumenten zelf vuurwerk mag worden afgestoken. In buurland Duitsland is dat op de meeste plaatsen rond de jaarwisseling zelfs twee dagen, op oud- én nieuwjaarsdag. Ook in Frankrijk, Engeland en Scandinavische landen kennen ze een traditie met het zelf afsteken van vuurwerk. En vuurwerkoverlast? Dat valt daar behoorlijk mee.

En dat zware knalvuurwerk? Dat bestaat niet. Althans, niet in een legale, voor consumenten goedgekeurde, vorm. De 'bommen en zware dreunen' waarover er zoveel te doen is betreft gevaarlijk vuurwerk, uit bijvoorbeeld Polen en Tsjechie, wat niet geschikt is voor consumenten en in sommige gevallen niet eens voor professionals. De doden die vielen bij het afsteken van vuurwerk tijdens de afgelopen jaarwisselingen staken állemaal illegaal en dus verboden vuurwerk af. Het Nederlandse knalvuurwerk is in de jaren 80 al dusdanig beperkt, dat ernstig letsel hiermee bij normaal gebruik niet meer kan voorkomen. Natuurlijk is consumentenvuurwerk niet zonder risico, maar vrijwel geen enkele

bezigheid waar erg veel mensen bij betrokken zijn, is dat – en op oud en nieuw zijn we met zijn allen massaal op straat. Is het risico van consumentenvuurwerk dan ook wel zo groot als wordt geschetst?

Europese Normen

Het risico van consumentenvuurwerk is behoorlijk beperkt. Sinds 2013 wordt voor consumenten geschikt vuurwerk gekeurd volgens Europese regels. Het krijgt een CE markering, net als je telefoonlader, stofzuiger etc. Daarmee voldoet het aan de normen die de EU geschikt acht voor het gebruikt door consumenten. In Nederland wordt het vuurwerk zelfs steekproefsgewijs nog eens extra gekeurd door de Inspectie Leefomgeving en Transport. In de loop der jaren zijn er ook diverse maatregelen getroffen voor het veiliger afsteken van consumentenvuurwerk. Denk hierbij aan de verplichte bijverkoop van een vuurpijlenstandaard en het gratis verstrekken van vuurwerkbrillen, aansteekklonten en instructies over de werking van het vuurwerk.

Heel anders is dat bij verkeerd gebruik, zoals ook bij alcohol of andere vrij verkrijgbare producten. Uit de presentatie 'Landelijke vuurwerkdag' blijkt dat veel letsel mede veroorzaakt door verkeerd gedrag. Het gooien met vuurwerk, onachtzaam aansteken terwijl je met delen van je lichaam boven het product bevindt is natuurlijk een recept voor ongelukken, letsel of schade. "Je bent een rund als je met vuurwerk stunt". Die kennen we allemaal, maar toch lijkt dit slagzinnetje om de één of andere manier te zijn vergeten.

"Schade jaarwisseling minstens 10 miljoen euro"

Dat kopte diverse media recent. 10 miljoen euro die al gauw bijna volledig wordt toegeschreven aan de traditie van het zelf afsteken van vuurwerk. Hoeveel van deze schade is veroorzaakt door legaal consumenten vuurwerk wordt niet of nauwelijks toegelicht. Hoeveel schade is ontstaan door verboden dus illegaal vuurwerk al helemaal niet. Dat terwijl toch, mogen we diverse gemeenten geloven, een stevig deel van schade ontstaat door gesmolten wegdekken door kleine vreugdevuurtjes. Het stoken van een klein kampvuur op de openbare weg kan met alle kerstbomen en pallets ook prima zonder vuurwerk, maar toch komt de ontstane schade voor de rekening van vuurwerk.

Als er voor het maken van de schade al gebruik gemaakt is van legaal verkregen vuurwerk, is maar de vraag of deze schade te voorkomen was geweest wanneer dat vuurwerk er niet was. Schade door ongevallen met vuurwerk dat niet functioneerde zoals het hoorde, denk aan een scheef vliegende of niet opgestegen vuurpijl, zou er inderdaad niet zijn geweest. Door de strenge keuringen van ons vuurwerk is het percentage hiervan te verwaarlozen. De meeste en grootste schade wordt, helaas, gewoon doelbewust aangericht. Volgens verzekeraars is de schade vergelijkbaar met een 'normale' oud en nieuw zonder vuurwerkverbod of coronamaatregelen! Dus zou het verbieden van vuurwerk de schadeposten echt zo ver naar beneden krijgen?

Mensen die erop uit zijn om dingen te vernielen gaan bij een totaalverbod op het afsteken van vuurwerk echt niet met een oliebol bij hun ouders op de bank zitten. Het vuurwerk is het middel, maar het probleem is de intentie. In Parijs geldt al jaren voor de gehele binnenstad een algeheel vuurwerkverbod. Ieder jaar gaan er tijdens de jaarwisseling honderden auto's in vlammen op en wordt er voor vele

miljoenen schade aangericht. Niet met vuurwerk, maar wel met al het andere dat voorhanden is. Dit jaar waren er daar meer dan 100.000 agenten nodig om de orde te handhaven en durfden hulpverleners sommige wijken niet eens meer in. Ze vrezen daar voor hun leven en dat terwijl dat vermaledijde vuurwerk niet is toegestaan.

De algemene opinie lijkt door alle onwaarheden in de vuurwerkdiscussie te zijn gekenterd. Zo heerst het gevoel dat het legale consumentenvuurwerk het probleem is, maar als blijkt dat in landen waar een verbod geldt er nog net zo veel ellende is tijdens de jaarwisseling, lijkt het toch meer een maatschappelijk probleem te zijn waarbij verkeerd gedrag de boventoon voert.

Stijgende lijn? Dalende trend!

Naast de schade door vuurwerk wordt ook vaak het 'massaal' opgelopen letsel aangevoerd als argument voor een totaalverbod op vuurwerk voor consumenten. Zo schreef de NOS in eens een artikel dat er 'een grote stijging' van het aantal letsels is waargenomen rond de jaarwisseling van 2019-2020 en deze stijging al sinds 2017 zichtbaar is. Dat er over 2017 wordt gesproken is geen toeval, door het slechte weer tijdens de jaarwisseling van 2017-2018 staken veel minder mensen hun vuurwerk af of waren door de harde wind een stuk voorzichtiger. Daardoor gebeurden er minder ongelukken. Wanneer andere jaren met een jaar van zeer weinig ongevallen worden vergeleken, is er natuurlijk altijd een stijging waar te nemen en dat kun je nauwelijks nog een objectief beeld noemen.

Want dat objectieve beeld bestaat wel degelijk. Uit cijfers van het Nederlands Oogheelkundig Gezelschap (NOG) blijkt dat in 12 jaar tijd het aantal mensen met oogletsel ongeveer 75% is gedaald. Zo vielen er 12 jaar geleden 308 oog slachtoffers, in de jaarwisseling van 2021-2022 nog 'maar' 58 oog slachtoffers en geen blinde ogen. (NOG Persbericht 6 januari 2022). Kijkend naar overige letsels lijkt deze trend zich ook daar te manifesteren: met ruim 800 spoedeisendehulpbezoeken 12 jaar geleden tegenover 256 spoedeisendehulpbezoeken afgelopen jaarwisseling van 2021-2022. Daarom is 't belangrijk om in te zetten op veiligheidsmiddellen zoals verplichting van een vuurwerkbril.

VeiligheidNL laat weten dat 7% van het totaal aantal letsels van afgelopen jaarwisseling 2021-2022 werd veroorzaakt door F2 vuurwerk zoals fonteinen, cakes en zogeheten compound vuurwerk, een percentage wat vergelijkbaar was met voorgaande jaarwisselingen. 22% veroorzaakt door F1 vuurwerk, wat niet te verbieden is. Illegaal vuurwerk, wat al verboden is, was goed voor 24% van de letsels. Carbid, wat geen vuurwerk is, veroorzaakte 12% van de letsels. Vuurpijlen en knalvuurwerk, die reeds verboden zijn, veroorzaakten 14% van de letsels.

Dit gegeven bevestigt feitelijk dan het Nederlandse siervuurwerk aanbod aanzienlijk veilig is omdat het aantoonbaar voor de geringste gevaarstelling zorgt.

In de media werd vermeld dat een kind van 3 jaar een hand heeft verbrand toen hij of zij een sterretje vast pakte.

Ik vraag mij dan af waar ouders mee bezig zijn wanneer ze een kind van 3 vuurwerk in handen geven. De leeftijd van Cat. 1 vuurwerk is minimaal 12 jaar. Ook hier is een taak voor de ouders weggelegd. Er zijn

niet voor niets leeftijdsgrenzen en een kind van 10 mag ook niet op een scooter/brommer rijden dus dat laten we ook niet toe. Hanteer de leeftijdsgrenzen en verbeter de veiligheid.

Verkooprecord

Miljoenen mensen steken iedere jaar met veel plezier, veilig en zonder problemen vuurwerk af. Ruim een derde van de huishoudens koopt vuurwerk, vooral huishoudens met kinderen. Met 77 miljoen euro aan omzet had de vuurwerkbranche een verkooprecord te pakken. 77 miljoen euro is veel, heel erg veel. Zo'n 14.000 ton aan vuurwerk ging er over de toonbank en dat wordt echt niet allemaal gekocht door een kleine groep. De dikke rijen in vuurwerk winkels bewijzen eens te meer: het zelf afsteken leeft onder een hele grote groep van de bevolking.

Toch wordt er aan deze grote groep voorbij gegaan door de vele incidenten tijdens de (afgelopen) jaarwisseling, maar ook zonder vuurwerk is er veel geweld tegen hulpverleners. Dit is dan ook niet een probleem wat alleen tijdens de jaarwisseling speelt. In een gemiddeld weekend zijn er ongeveer 29 gevallen van agressie en/of geweld tegen hulpverleners. Dronken mensen zorgen op jaarbasis ook voor miljoenen euro's aan schade of veroorzaken overlast. Het verbieden van consumentenvuurwerk lijkt daarom ook niets uit te richten, behalve het benadelen van gezinnen, liefhebbers en kinderen die plezier beleven aan het zelf afsteken van vuurwerk.

Duur geintje

De vuurwerktraditie zou een dure zijn, doordat de maatschappij flink mag lappen voor de tijdens de jaarwisseling gemaakte zorgkosten. Dat een vuurwerkverbod in potentie een duurder geintje is hoor je niet. Met de jaarwisseling 2019-2020 zonder verbod werd de staatskas gespekt met 15 miljoen euro aan belastinginkomsten. Nederland kent ongeveer 1500 verkooppunten van vuurwerk, die allemaal een flinke hoeveelheid personeel in dienst hebben om de laatste drie dagen van het jaar iedereen van vuurwerk te voorzien. Ook de importeurs van het vuurwerk zijn goed voor veel banen, alsook de transporteurs die het vuurwerk verdelen over de 1500 verkooppunten. Daarmee staan er met een dreigend vuurwerkverbod in potentie duizenden banen op de tocht.

Vergeet ook niet de kleine fietsmakers, ijzerwarenhandeltjes en andere kleine ondernemers die het hoofd boven water kunnen houden door de jaarlijkse verkoop van vuurwerk. Een verbod kan dus zomaar een enorme impact hebben op winkelstraten én de staatskas. Want een branche die de afgelopen jaren veel heeft moeten investeren in veiligheid, opslagkluisen en regeldruk kunnen we bij een verbod als maatschappij simpelweg alleen maar schadeloos stellen – met alle kosten van dien.

De voorgestelde centrale vuurwerkshows kosten ons allen trouwens ook een flinke duit. Ter vergelijking: in Sydney, Australië, is het budget zo'n 6.5 miljoen Australische Dollars – omgerekend zo'n 4 miljoen euro. Met 345 (in 2022) gemeenten in Nederland lopen de kosten voor alleen het vuurwerk al gauw de spuigaten uit. Daarbij zijn misschien de grote steden wel kapitaalkrchtig genoeg om dit te kunnen organiseren, kleine gemeenten hebben daar niet de mogelijkheden en middelen toe.

Daarnaast trekt ook een centrale vuurwerkshow een zware wissel op politie en veiligheidsdiensten: zij moeten de veiligheid borgen van de aanwezige mensenmassa's en uit ervaring weten we dat grote

groepen (dronken) mensen op één plaats soms de spreekwoordelijke lont in het kruitvat zijn. Zelfs als we dat dan allemaal al zouden doorzetten telt Nederland niet voldoende gecertificeerde, professionele, vuurwerkers om in ook maar een fractie van de gemeenten een vuurwerkshow te organiseren. Momenteel zijn er bij de certificeringsinstantie KIWA 165 certificaathouders voor Groot Vuurwerken en is het niet moeilijk om te zien waar de schoen wringt. De capaciteit bij de VEN (vereniging Evenementenvuurwerk Nederland) bedraagt ca. 25-30 shows landelijk gezien.

De gemeente met de grootste geldbuidel kan dus een show boeken de rest vist achter het net.

Het aantal droneshows dat verzorgt kan worden is ook beperkt en op dit moment tot wel een factor 3 duurder dan een vuurwerkshow.

De te organiseren evenementen zijn voor een select deel van de inwoners. Mensen met kleine kinderen zijn in de regel niet bereid om rond middernacht de kinderen uit bed te halen en naar een centrale show te gaan.

Een verbod is zinloos. Wat helpt dan wel?

Mensen die grenzen opzoeken, hulpverleners belagen of amok maken is van alle tijden. Tijdens de jaarwisseling horen we er helaas gewoon meer over. Uitwassen moeten we bestrijden en gevaarlijk gedrag hard bestraffen. Niet het middel, maar de óorzaak bij de wortel aanpakken.

Eventueel als stok achter de deur na de juiste zware straf (geen werkstrafje!) een meldplicht voor de aankomende 5 jaar tijdens de jaarwisseling beginnende op oudjaarsdag van 18.00 uur tot nieuwjaarsdag 02.00 uur.

Ik denk dat de relschoppers wel 2x nadenken als je 5x een oud & nieuw viering 8 uur lang op 't politiebureau/post mag beleven!

Fijnstof en milieulast

De hoogste fijnstofpiek werd deze jaarwisseling gemeten in Den Haag. Ondanks dat er veel meer vuurwerk is afgestoken, was fijnstofpiek met 855 microgram per m³ dus een stuk lager dan de hoogste fijnstofconcentratie van de jaarwisseling van 2020-2021. Die bedroeg toen 1555 microgram per m³. Het RIVM geeft hiervoor de wind rond middernacht als verklaring

Bij houtstook komt er veel meer fijnstof in de lucht. De vuurkorf en open haard zijn de grootste boosdoeners, vuurwerk is een piekmoment.

Vuurwerk is geen klimaatzonde

In Duitsland heeft men een zeer uitgebreid onderzoek gedaan naar klimaatschade en wat het aandeel van vuurwerk daarin is.

Er blijken vele nullen achter de komma nodig om vuurwerk te kwantificeren als klimaatzondaar: 0,0001%

Zo klein is het aandeel veroorzaakt door het verbranden van consumentenvuurwerk vergeleken met de totale Duitse blootstelling aan het schadelijke kooldioxide. Zelfs als het elke dag Oudejaarsavond was, zou het aandeel van vuurwerk ver onder de 0,05% blijven.

Ook is in Duitsland het onderwerp fijnstof onderzocht. Al is fijnstof niet schadelijk voor het klimaat, het is natuurlijk wel relevant voor de gezondheid. Het is daarom goed om te weten dat pyrotechnische ladingen en hun verbrandingsresten GEEN stoffen zijn die zware metalen bevatten.. Sinds de CE keuring op siervuurwerk van toepassing is worden er GEEN verboden zware metalen meer verwerkt in siervuurwerk! Het gebruik van plastics in verpakking en als onderdeel van de vuurwerkartikelen wordt vanuit de branche zelf actief uitgebannen.

Diverse importeurs van siervuurwerk compenseren vanaf dit jaar het geproduceerd CO₂, ook van transport en verkeersbewegingen van de vertegenwoordigers.

Ter indicatie voor wat betreft de CO₂-uitstoot: "1 autovrije dag per jaar levert meer winst op voor het milieu dan het invoeren van een landelijk afsteekverbod voor siervuurwerk".

Dus ook hier slaan de initiatiefnemers de plank volledig mis. Erg onzorgvuldig van beleidsmakers! Zoals bij elk verbrandingsproces, ontstaat er ook bij het verbranden van vuurwerk fijnstof. Dit is echter veel veiliger en heeft totaal andere eigenschappen dan b.v. fijnstof van dieselmotoren.

Fijnstof van vuurwerk bestaat voornamelijk uit oplosbare zouten, die hebben een zeer wateroplosbare en wateraantrekkende eigenschap. Na de ontbranding verdwijnt het residu snel uit de lucht. De hoeveelheid fijnstof die volgens de Umweltbundesamt (UBA) en de Deutsche Umwelthilfe (DUH) door vuurwerk wordt uitgestoten, is uitsluitend gebaseerd op geschatte waarden en modellen, niet op wetenschappelijke metingen. Om uiteindelijk tot betrouwbare cijfers te komen, heeft de VPI (Vereniging van de Pyrotechnische Industrie) een onderzoek laten uitvoeren bij een onafhankelijk instituut. Hiervoor is de daadwerkelijke fijnstofemissie van het afgestoken vuurwerk gemeten.

Wat wel te doen!

Geef meer voorlichting in het onderwijs,lespakket van www.4vuurwerkveilig.nl die gratis is, over verantwoord gebruik van vuurwerk en de consequenties van het kopen en afsteken van illegaal vuurwerk. Leer kinderen weer dat je alleen afsteekt op oudejaarsavond na 18:00, je met vuurwerk niet in de buurt komt van dieren en netjes wacht met afsteken wanneer iemand zijn hond uitlaat.

Hier is jarenlang nooit meer iets mee gedaan omdat de focus op verbieden ligt!

Geef ouders de verantwoordelijkheid over hun kinderen terug, indien ze die afschuiven op politie en hulpverlening – want kinderen van 12 en 13 hóren niet alleen ergens op straat rond te dolen met vuurwerk, in de nieuwjaarsnacht, om 0:30.

En horen zeker niet met cobra 6 of zwaarder rond te lopen,want dit krijg je met een totaalverbod op consumenten vuurwerk.

Daarom de standaard buskruit rotjes zoals de welbekende astronautjes weer beschikbaar te maken want de jeugd wil gewoon knallen en hiermee blaas je echt geen prullenbakken of bushokjes mee op en zeker je ledematen er niet mee af!

Start een campagne voor de herkenning van legaal- en illegaal vuurwerk, zodat mensen die zich bezighouden met het foute spul eerder tegen de lamp lopen en zorg voor een serieuze straf voor iedereen die zich misdraagt. Want een ochtendje vuurwerkafval oprapen leert mensen die vuurwerk naar de politie gooide he-le-maal niks!

Zorg voor een betere en strengere handhaving. Werk samen met andere EU-landen om de handel in- en productie van illegaal vuurwerk zoals cobra's en shell's te stoppen en vergroot de capaciteit van de taskforce belast met de opsporing om de verkoop van illegaal vuurwerk via social media grootschaliger aan te pakken.

De oplossing van dit probleem begint dus niet bij het verbieden van het zelf afsteken van vuurwerk De oplossing begint bij kennis over het onderwerp, voorlichting en een verscherpte handhaving. Aan alles ontbreekt het op dit moment als het op vuurwerk aankomt.

Slotwoord

De Nederlandse vuurwerktraditie is een belangrijke bouwsteen van de Nederlandse culturele identiteit. De jaarwisseling van 2021-2022 heeft voor de tweede keer aangetoond dat er geen reden is om afscheid te nemen van dit prachtige stukje cultureel erfgoed, maar bovendien werd afgelopen jaarwisseling duidelijk dat de traditie bij de Nederlanders in hun DNA zit. De traditie is nog altijd springlevend en hoop dat iedere Nederlander de traditie komende jaarwisseling, binnen de kaders van de Nederlandse wet, in ere mag houden!

Hoogachtend,

een Vuurwerkliefhebber die geen Aso, Tokkie of Crimineel genoemd wil worden en zeker geen treurig leven heeft!